

گزارش تحلیلی گندم در سال زراعی ۸۶ - ۸۵ استان گیلان

مقدمه :

سطح زیر کشت محصولات زراعی استان گیلان ۳۰۷ هزار هکتار بوده که از آن ۱/۴ میلیون تن محصول بدست آید.

سطح زیر کشت گندم آبی ۱۰۰۰ هکتار و سطح زیر کشت گندم دیم استان ۱۱۵۶۲ هکتار بوده و تولید گندم در استان ۱۶۳۳۱ تن در سال است .

از نظر حاصلخیزی خاک ، با توجه به بافت خاک های استان در کل منطقه می توان آنها را به دو تیپ تقسیم کرد که شامل خاکهای هوموسی در ارتفاعات و خاکهای شنی و رسی در مناطق دشت می گردد.

با توجه به نتایج آزمون خاک و سابقه کوددهی در منطقه ، خاکها از نظر عناصر ماکرو ، فقط نیاز به فسفر و ازت دارند و اکثراً کمتر از پتاس استفاده می کنند.

و از نظر عناصر میکرووریز مغذی به ندرت مصرف آنها صورت می گیرد.

عمق زراعی منطقه از ۱۰ تا ۲۰ سانتی متری متغیر بوده و عمق خاکهای منطقه در لایه زیر نیز بسیار مناسب بوده که می توان با عملیات صحیح شخم هر ساله عمق خاکهای زراعی را افزایش داد .

در مورد بیمه محصول ، قابل ذکر است که سالیانه ۵۰ درصد از اراضی گندم کاری استان زیر پوشش بیمه قرار می گیرد.

میزان بارندگی در مناطق گندم کاری استان اکثراً بالای ۵۰۰ میلیمتر بود و گاهاً تا ۷۰۰ میلیمتر هم می رسد و حالت بارندگی (Rain fall) را دارد و عملکرد محصول بالای ۱/۷ حتی ۲ تن در هکتار است . این در صورتی است که تعرفه بیمه محصول گندم برای اراضی دیم در منطقه بوده ، لذا سقف پرداخت خسارت خواسته

های کشاورزان را تأمین نمی کند و برای مناطقی که بالای ۲ تن محصول تولید می کنند مناسب نیست . که نیاز است در دستورالعمل بیمه تجدید نظر به عمل آید .

۱ - عملیات تهیه زمین :

انواع دستگاههای بکار گرفته در تهیه زمین گندم شامل گاو آهن قلمی و گاو آهن برگردان دار است .

تهیه زمین ابتدا در بهار و با گاو آهن برگردان دار صورت می گیرد و گاهاً قبل از کاشت و بذر پاشی در پاییز با گاو آهن قلمی و پنجه غازی صورت می گیرد .

تاریخ انجام عملیات شخم از ۱۰ فروردین لغایت بیستم اردیبهشت صورت گرفته و در بعضی از اراضی که به آیش گذاشته می شود ، و در پاییز از مهر تا آذر ماه زمین را شخم می زنند و در بهار مجدداً شخم می زنند . روش شخم معمولاً در جهت خلاف شیب زمین بوده و سالیانه معمولاً با گاو آهن برگرداندار مقداری خاک زیرین برگردانده می شود .

گاو آهن برگرداندار برای شخم زنی بهتر از سایر گاو آهن ها است .

در بعضی از مناطق هم به روش سنتی به وسیله دام زمین را شخم می زنند ، حتی در مناطقی که زمین شیبدار و قطعات کوچک است ، زمین را با وسیله دستی مثل فوکا برای بذر پاشی آماده می کنند .

۲ - عملیات خاک ورزی ثانویه :

معمولاً از گاو آهن قلمی و گاهاً با دیسک جهت خرد کردن کلوخه ها استفاده می کنند .

و در بعضی مناطق با وسایل بسیار سنتی و ابزارهای معمولی اینکار را انجام می دهند . عملیات خاک ورزی برای کشت پاییزه در فروردین تا اردیبهشت همان سال انجام می گیرد .

و عملیات خاک ورزی برای کشت بهاره در شهریور تا مهر سال قبل انجام می گیرد

نتیجه گیری کار نشان داده است که عملیات شخم پاییزه و شخم ثانویه در بهار در کیفیت تولید تأثیر به سزایی دارد .

اگر شخم پاییزه انجام شود و کشت عدس در بهار صورت می گیرد و پس از برداشت عدس در تابستان با یک خاک ورزی ساده در پاییز می توان به کشت گندم اقدام نمود.

۳- عملیات کاشت مزارع :

تاریخ کشت گندم در استان گیلان از ۱۵ شهریور آغاز و تا پایان آذر ماه ادامه دارد . معمولاً پس از شخم با گاو آهن برگرداندار و پنجه غازی و دیسک ، عملیات بذر پاشی با دست صورت می گیرد و به ندرت با ماشین بذر پاشی انجام می شود و در بعضی مناطق اول بذر را می پاشند و با حداقل شخم و با گاو آهن قلمی بذر رابه زیر خاک می برند.

ارقام گندمی که در استان گیلان کشت می شود : شامل رسول - تجن - کوهدشت - شیرازی - گلستان و زرین می باشد و رقم شیرازی دارای ۳ نوع باریشک های زرد ، سفید و سیاه بوده و گندم های رقم شیرازی که دارای ریشک سیاه هستند ، گندم دوروم محسوب می شوند .

میزان بذر مصرفی ۱۴۰ - ۱۲۰ کیلوگرم در هکتار است . و ۶۰ تن بذور گواهی شده در سال ۱۳۸۵ در استان گیلان توزیع گردید ، که ۳۰ تن آن از رقم رسول و ۳۰ تن دیگر از رقم کوهدشت می باشد . ۱۰ تن از رقم کوهدشت درشالیزارهای منطقه رستم آباد رودبار به عنوان کشت دوم بعد از برداشت برنج کشت گردید ، که فعلاً در مرحله خوشه دهی می باشد .

وضعیت آب و هوایی در شروع سال زراعی ۸۶ - ۸۵ بسیار مناسب بوده و از آذر ماه بارش برف در مناطق کوهستانی و گندم کاری شروع گردیده و در طول ماههای فروردین و اردیبهشت ۸۶ بطور متناوب و مطلوب ادامه داشته است .

در شروع سال زراعی ۸۶ - ۸۵، میزان حرارت 9°C درجه سانتی گراد و میزان بارندگی حدود ۳۰ میلیمتر بوده است. در بهار ۸۶ در زمان پنجه زنی محصول، حداکثر دما ۲۵، حداقل دما ۴ درجه سانتی گراد، میزان بارندگی $19/2$ میلیمتر و میزان رطوبت ۹۲ درصد بوده است.

در سال زراعی ۸۶ - ۸۵ در شروع فصل کشت کود مورد نیاز اراضی گندم کاری تأمین نشد و بیشتر زمین ها با حداقل کوددهی پایه کشت گردید. وبه همین علت و به علت هماهنگ نبودن دستگاههای تأمین و توزیع کننده کود و سایر نهاده و حمل دیر هنگام به مناطق گندم کاری باعث تأخیر کشت در بعضی از شهرستانها گردید.

۴ - عملیات داشت :

مبارزه با علفهای هرز در مناطق کوهستانی از ۱۵ فروردین با علف های هرز نازک برگ شروع می شود و از اوایل اردیبهشت مبارزه با علف های هرز پهن برگ آغاز می شود.

مهمترین علفهای هرز نازک برگ رایج یولاف و مهمترین علف های هرز پهن برگ کاسنی است.

و مبارزه شیمیایی با سمپاشی پستی موتوری، صدلیتری و ۴۰۰ لیتری پشت تراکتوری انجام می شود.

مهمترین آفات منطقه موش صحرائی و مهمترین آفت برگ خوار سوسک لما است. مهمترین بیماری گندم زرد غلات و سیاهک های آشکار و پنهان است. تدارک سموم در استان گیلان مناسب و به موقع نمی باشد.

برای مبارزه با علفهای هرز نازک برگ از ایلوکسان، پهن برگ توفوردی، سوسک لما، مالاتیون و برای مبارزه با جوندگان از طعمه مسموم فسفردوزنگ استفاده می شود.

وضعیت آب و هوایی از اول سال زراعی ۸۶ - ۸۵ در مناطق گندم کاری گیلان تا پایان زمستان همراه با برف و باران بوده که رطوبت مناسب جهت رشد گندم تأمین گردیده است .

- تحلیلی بر عملیات داشت :

از اوایل بهار عملیات داشت شامل : مبارزه با علفهای هرز ، و دادن کود سرک در مناطق گندم کاری هفت شهرستان آستارا ، تالش ، رضوانشهر ، رودبار ، سیاهکل ، املش و رودسر انجام می شود و این در صورتی است که سموم مورد نیاز به موقع از سوی دستگاههای تأمین و تدارک و توزیع سم صورت نمی گیرد و در عملیات داشت در بعضی مناطق با حداقل امکانات انجام شده و یا اصلاً صورت نمی گیرد .

۵ - تغذیه گیاهی :

دامدارانی که دارای دام هستند ، حدود ۱۰ تن در هکتار کود دامی پوسیده در هکتار به زمین می دهند و استفاده از مواد بیولوژیک از توباکتر و نیتروکسین نیز به ندرت در مناطق گندم کاری انجام می شود .

کود شیمیایی فسفات ۵۰ کیلوگرم ، اوره ۱۰۰ کیلوگرم و پتاس ۵۰ کیلوگرم در هکتار مصرف می شود . تمام کود فسفات و پتاس و نصف کود اوره را قبل از کشت و مابقی را در ۱ تا ۲ مرحله بصورت تقسیط به زمین می دهند .

مراحل دادن کود سرک ، بعد از پنجه زنی و قبل از ظهور خوشه ها می باشد . با دادن کود سرک در بهار ، وضعیت پوشش سبز مزارع با عنایت به بارندگیهای خوب بهار ، بسیار رضایت بخش بوده و پیش بینی می گردد که از افزایش عملکرد خوبی برخوردار باشد .

۶ - مهندسین ناظر بکار گرفته در مزارع گندم :

تعداد ۸ نفر مهندس ناظر به تعداد دو نفر زن و ۶ نفر مرد در شهرستانهای رودبار، سیاھکل، املش، رودسر و تالش در سطح ۳۲۰۰ هکتار در مزارع گندم دیم مشغول نظارت در مدیریت مزرعه گندم دیم هستند.

۷- برداشت :

برداشت گندم در دهم خرداد ماه در منطقه گرمسیر رستم آباد رودبار آغاز می شود و تا ۱۵ مرداد در منطقه دیلمان شهرستان سیاھکل پایان می یابد. تعداد ۴ کمباین بومی و ۶ کمباین مهاجر، تعدادی از دروگرهای ۴ چرخ خود کشی و هدهای برداشت جلوی تراکتوری بافه بند نیز در امر برداشت گندم استان دخالت دارند.

وضعیت خرید گندم در سال ۱۳۸۵، ۱۵۰۰۰ تن و در سال ۱۳۸۴، ۲۲۰۰۰ تن بوده، که ۷۰۰۰ تن کاهش خرید را نشان می دهد.

در اوایل فصل بهار با شروع بارش باران و برف روبرو بودیم و گندم هنوز در مرحله پنجه دهی و ساقه دهی قرار دارد و به ندرت خوشه دهی صورت گرفته است. زمان برداشت معمولاً از دهم خرداد ماه در مناطق گرمتر استان آغاز می شود.

۸ - تجهیز و تحلیل نهایی از وضعیت گندم در سال زراعی جاری و مقایسه با سالهای قبل :

فصل برداشت گندم در سال جاری معمولاً از ۱۰ خرداد در مناطق گرمتر استان آغاز می شود و تا ۱۵ مرداد ماه در مناطق سردسیر ادامه دارد.

ولی با توجه به روند پرداخت به موقع بهای گندم خریداری شده از کشاورزان توسط دولت، کشاورزان از این امر راضی بود و همین امر افزایش سالیانه سطح زیر کشت گندم را به همراه دارد و روند بازار در کاهش و افزایش سطح زیر کشت گندم در استان تأثیر مستقیم دارد.

در اوایل سال زراعی ۸۶ - ۸۵ با توجه به اینکه عده ای از کشاورزان بدون کود پایه کار کشت را از ۱۵ شهریور آغاز کردند. ولی با توجه بارندگی بالای ۵۰۰ میلیمتر در مناطق دیم کاری استان و پراکنش مناسب آن و تأمین به موقع رطوبت مورد نیاز گندم، وضعیت سبز مزارع مطلوب بوده و پیش بینی می شود که در مقایسه با سال گذشته عملکرد خوبی در سطح مزارع استان شاهد باشیم.